

Sveikatos specialistų tobulinimo programa
GERIATRINIO PACIENTO IŠTYRIMO IR PRIEŽIŪROS YPATUMAI

Tobulinimo programos apimtis: 40 akad. val. (5 d. po 8 val. per dieną).

Tikslinė dalyvių grupė: šeimos medicinos gydytojai, vidaus ligų gydytojai, gydytojai geriatrai.

Kursų dalyvių skaičius grupėje: iki 10 dalyvių.

Tobulinimo programos sandara:

- kursų pristatymas. Bazinių žinių anketinė apklausa. Rezultatų aptarimas (1 akad. val.);
- paskaitų 15 akad. val.;
- seminarų 21 akad. val.;
- žinių patikrinimas, jo rezultatų įvertinimas ir aptarimas. Dalyvių apklausa apie tobulinimo kurso organizavimą ir dėstymo kokybę (3 akad. val.).

Tobulinimo planas

(dalykų išdėstymas, nurodant dalykų apimtį, tobulinimo metodus)

Eil. Nr.	Dalyko pavadinimas	Dalyko apimtis (akad. val.) ir metodai	
		Paskaita	Seminaras
1.	Organizmo sistemų pokyčiai senstant	1	1
2.	Polipatologija ir dažniausios geriatrinės problemos	1	2
3.	Išsamusis geriatrinis tyrimas, įvadas	1	-
4.	Dažniausiai naudojami geriatrijos klinikinėje praktikoje klausimynai ir skalės	1	-
5.	Senyvo amžiaus asmenų fizinės sveikatos vertinimas	-	2
6.	Senų žmonių psichinės sveikatos vertinimas	-	1
7.	Funkcinės būklės vertinimas	-	2
8.	Gyvenamoji aplinka ir jos įvertinimas. Gyvenimo kokybė senyvame amžiuje	-	1
9.	Socialinių sąlygų ir ekonominės būklės vertinimas	-	1
10.	Senyvo amžiaus pacientų priežiūros plano sudarymo gairės	1	1
11.	Senyvo amžiaus pacientų rūpybos planavimas ir tęstinumas po stacionarinio gydymo	1	1
12.	Pažeidžiamų senyvo amžiaus žmonių rūpybos kokybės vertinimo kriterijai	1	1
13.	Senatvinių išsekimo sindromo vertinimas	1	1
14.	Senyvo amžiaus žmonių vakcinacija	1	-
15.	Geriatrinė farmakoterapija. Medikamentinio gydymo ypatumai	1	2
16.	Geriatrinės reabilitacijos principai	1	1
17.	Palaikomasis gydymas ir ilgalaikė senyvo amžiaus žmonių slauga	1	1
18.	Senyvo amžiaus pacientų priešoperacinės būklės vertinimas	1	1
19.	Tinkama perioperacinė senyvo amžiaus pacientų vadyba	1	1
20.	Skausmas ir jo vertinimas senyvame amžiuje	1	1
	VISO:	15	21

Tobulinimo turinys ir rekomenduojama literatūra

1. Organizmo sistemų pokyčiai senstant.

Senėjimo proceso koncepcijos ir teorijos. Senėjanti populiacija. Morfologiniai, fiziologiniai ir funkciniai pokyčiai organizmui senstant. Senyvo amžiaus žmonių susirgimų eigos ir diagnostikos ypatumai. Laboratorinių ir instrumentinių tyrimų pokyčiai vyresniame amžiuje.

Literatūra:

1) Jin K. Modern Biological Theories of Aging. Aging Dis.1(2):72–74.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2995895/>

2) Kirkwood TLB. Evolution Theory and the Mechanisms of Aging. In: Fillit H, Rockwood K, Young JB. Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology (8th ed.). Elsevier: Philadelphia. 2016: 22-27.

- 3) United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2017). World Population Ageing 2017 - Highlights (ST/ESA/SER.A/397). https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WPA2017_Highlights.pdf
- 4) https://pogoe.org/sites/default/files/gsr/29_Atypical_presentation_of_illness_in_older_adults_SMH.pdf
- 5) <https://consultgeri.org/tools/videos/gnec-podcasts/atypical-presentation-older-adults-complex-illness>
- 6) Vászrhelyi B, Debreczeni LA. Lab Test Findings in the Elderly. *EJIFCC*. 2017;28(4):328–332. Published 2017 Dec 19. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5746841/>

2. Polipatologija ir dažniausios geriatrinės problemos.

Polipatologijos apibrėžimas ir reikšmė klinikinėje praktikoje. Griuvimai ir sinkopė. Sumažėjęs mobilumas. Šlapimo ir išmatų nelaikymas. Kognityvinių funkcijų sutrikimai, demencija, delyras. Svorio netekimas ir mitybos nepakankamumas. Dehidratacija. Polipragmazija. Nuovargis.

Literatūra:

- 1) Salive ME. Multimorbidity in Older Adults. *Epidemiologic Reviews*. 2013 Jan 31;35(1):75–83. <https://doi.org/10.1093/epirev/mxs009>
- 2) Ferrucci L, Cooper R, Shardell M, Simonsick EM, Schrack JA, Kuh D. Age-Related Change in Mobility: Perspectives From Life Course Epidemiology and Geroscience. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 2016;71(9):1184–1194. doi: [10.1093/gerona/glw043](https://doi.org/10.1093/gerona/glw043)
- 3) Wagg AS. Urinary incontinence. Iš: Fillit H, Rockwood K, Young JB. *Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology* (8th ed.). Elsevier: Philadelphia. 2016: 895-903.
- 4) Harari D. Constipation and Fecal Incontinence in Old Age. Iš: Fillit H, Rockwood K, Young JB. *Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology* (8th ed.). Elsevier: Philadelphia. 2016: 877-895.
- 5) Gill LE, Bartels SJ, Batsis JA. Weight Management in Older Adults. *Curr Obes Rep*. 2015;4(3):379–388. doi: [10.1007/s13679-015-0161-z](https://doi.org/10.1007/s13679-015-0161-z)
- 6) Volkert D, Beck AM, Cederholm T, Cruz-Jentoft A, Goisser S, Hooper L, et al. ESPEN guideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics. *Clinical Nutrition*. 2019 Feb 1;38(1):10–47. [https://www.clinicalnutritionjournal.com/article/S0261-5614\(18\)30210-3/fulltext](https://www.clinicalnutritionjournal.com/article/S0261-5614(18)30210-3/fulltext)
- 7) Wilson J, Morgan S, Magin P, van Driel M. Fatigue – a rational approach to investigation. *Australian Family Physician*. 2014 Jul 1;43:457–61. <https://www.racgp.org.au/afp/2014/july/fatigue/>

3. Išsamusis geriatrinis tyrimas, įvadas.

Išsamiojo geriatrinio tyrimo apibrėžimas, samprata ir reikšmė. Indikacijos ir kontraindikacijos tyrimo atlikimui. Išsamiojo geriatrinio tyrimo komponentai. Multidisciplininės komandos narių funkcijos atliekant išsamųjį geriatrinį tyrimą. Išsamiojo geriatrinio tyrimo nauda.

Literatūra:

- 1) Welsh TJ, Gordon AL, Gladman JR. Comprehensive geriatric assessment – a guide for the non-specialist. *International Journal of Clinical Practice*. 2014;68(3):290–293.
- 2) Carlson C, Merel SE, Yukawa M. Geriatric Syndromes and Geriatric Assessment for the Generalist. *Medical Clinics of North America*. 2015 Mar;99(2):263–79.
- 3) Comprehensive Geriatric Assessment Toolkit for Primary Care Practitioners. BGS. https://www.bgs.org.uk/sites/default/files/content/resources/files/2019-02-08/BGS%20Toolkit%20-%20FINAL%20FOR%20WEB_0.pdf
- 4) Specialist Geriatric Team Guidance on Comprehensive Geriatric Assessment National Clinical Programme for Older People. 2016. <https://www.hse.ie/eng/services/publications/clinical-strategy-and-programmes/comprehensive-geriatric-assessment-summary.pdf>

4. Dažniausiai naudojami geriatrijos klinikinėje praktikoje klausimynai ir skalės.

Kasdienė veiklos anketa, instrumentinės kasdienės veiklos anketa. Trumpasis mitybos testas. Geriatrinė depresijos skalė. Blessed demencijų skalė. Trumpasis protinės būklės testas, trumpasis kognityvinių funkcijų testas, Montrealio kognityvinio vertinimo testas. Berg pusiausvyros skalė. Trumpasis fizinės funkcijos testų rinkinys.

Literatūra:

- 1) Bikulčius R. Skalių ir testų taikymas vertinant fizinę, psichinę bei funkcinę senyvo amžiaus žmogaus būklę. *Gerontologija* 2014; 15(1): 54-63. http://www.gerontologija.lt/files/edit_files/File/pdf/2014/nr_1/2014_54_63.pdf

- 2) Comprehensive Geriatric Assessment Toolkit for Primary Care Practitioners. BGS.
https://www.bgs.org.uk/sites/default/files/content/resources/files/2019-02-08/BGS%20Toolkit%20-%20FINAL%20FOR%20WEB_0.pdf
- 3) Volpato S, Guralnik MJ. The Different Domains of the Comprehensive Geriatric Assessment. Iš: Pilotto A, Martin FC. Comprehensive Geriatric Assessment. Springer: Switzerland. 2018: 39-47.

5. Senyvo amžiaus asmenų fizinės sveikatos vertinimas.

Jutimo sutrikimų įvertinimas. Eisenos ir pusiausvyros vertinimas: „stok ir eik“ testas. Ortostatinės hipotenzijos vertinimas. Mitybos nepakankamumo vertinimas. Kardiovaskulinės sistemos vertinimas. Kvėpavimo sistemos vertinimas. Neurologinės būklės įvertinimas. Virškinimo sistemos įvertinimas. Uropoetinės sistemos įvertinimas. Skeleto ir raumenų sistemos vertinimas.

Literatūra:

- 1) Comprehensive Geriatric Assessment Toolkit for Primary Care Practitioners. BGS.
https://www.bgs.org.uk/sites/default/files/content/resources/files/2019-02-08/BGS%20Toolkit%20-%20FINAL%20FOR%20WEB_0.pdf
- 2) Volpato S, Guralnik MJ. The Different Domains of the Comprehensive Geriatric Assessment. In: Pilotto A, Martin FC. Comprehensive Geriatric Assessment. Springer: Switzerland. 2018: 39-47.
- 3) Ribera-Casado JM. History taking and physical examination. In: Michel JP, Beattie BL, Martin FC, Walston J. Oxford Textbook of Geriatric Medicine (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press. 2017:153-159.

6. Senų žmonių psichinės sveikatos vertinimas.

Kognityvinių funkcijų vertinimas: trumpasis protinės būklės testas, trumpasis kognityvinių funkcijų testas, Montrealio kognityvinio vertinimo testas. Blessed demencijų skalė. Nuotaikos vertinimas: geriatrinė depresijos skalė.

Literatūra:

- 1) https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=Gb4WoOq3aA0
- 2) Young J, Meagher D, MacLulich A. Cognitive assessment of older people. BMJ. 2011 Sep 7;343:d5042.
- 3) Comprehensive Geriatric Assessment Toolkit for Primary Care Practitioners. BGS.
https://www.bgs.org.uk/sites/default/files/content/resources/files/2019-02-08/BGS%20Toolkit%20-%20FINAL%20FOR%20WEB_0.pdf
- 4) Volpato S, Guralnik MJ. The Different Domains of the Comprehensive Geriatric Assessment. In: Pilotto A, Martin FC. Comprehensive Geriatric Assessment. Springer: Switzerland. 2018: 39-47.

7. Funkcinės būklės vertinimas.

Funkcinės būklės apibrėžimas. Funkcinės būklės vertinimo klausimynai ir skalės. Kasdienės veiklos vertinimo lygiai. Kasdienės veiklos anketa, instrumentinės kasdienės veiklos anketa. Viršutinių ir apatinių galūnių funkcijos vertinimas.

Literatūra:

- 1) Functional Status Assessment in Older People. https://www.americangeriatrics.org/sites/default/files/inline-files/Cathy_Alessi_MD_AGSF_2.pdf
- 2) Quinn TJ, McArthur K, Ellis G, Stott DJ. Functional assessment in older people. BMJ. 2011 Aug 22;343:d4681.
- 3) Functional Assessment of the Elderly.
https://pogoe.org/sites/default/files/geriatric_functional_assessment_module.pdf

8. Gyvenamoji aplinka ir jos įvertinimas. Gyvenimo kokybė senyvame amžiuje.

Gyvenamosios aplinkos vertinimo svarba. Gyvenamosios aplinkos pritaikymas senyvo amžiaus asmenims su judėjimo ar pažintinių funkcijų sutrikimu. Gyvenimo kokybės apibrėžimas, komponentai ir vertinimo metodai.

Literatūra:

- 1) Baernholdt M, Hinton I, Yan G, Rose K, Mattos M. Factors associated with quality of life in older adults in the United States. Qual Life Res. 2012;21(3):527–534. doi: [10.1007/s11136-011-9954-z](https://doi.org/10.1007/s11136-011-9954-z)
- 2) Pighills A, Drummond A, Crossland S, Torgerson DJ. What type of environmental assessment and modification prevents falls in community dwelling older people? BMJ. 2019 Mar 14;364:l880.
- 3) Netuveli G, Blane D. Quality of life in older ages. British Medical Bulletin. 2008 Feb 15;85(1):113–26.
<https://doi.org/10.1093/bmb/ldn003>

9. Socialinių sąlygų ir ekonominės būklės vertinimas.

Šeiminių padėties vertinimas. Socialinės pagalbos poreikio vertinimas. Finansinių galimybių įvertinimas.

Literatūra:

- 1) Volpato S, Guralnik MJ. The Different Domains of the Comprehensive Geriatric Assessment. Iš: Pilotto A, Martin FC. Comprehensive Geriatric Assessment. Springer: Switzerland. 2018: 39-47.
- 2) Comprehensive Geriatric Assessment Toolkit for Primary Care Practitioners. BGS. https://www.bgs.org.uk/sites/default/files/content/resources/files/2019-02-08/BGS%20Toolkit%20-%20FINAL%20FOR%20WEB_0.pdf

10. Senyvo amžiaus pacientų priežiūros plano sudarymo gairės.

Priežiūros plano svarba. Problemų sąrašo sudarymas. Priežiūros tikslų ir prioritetų nustatymas. Pagrindiniai priežiūros plano komponentai. Priežiūros plano individualizavimas. Paciento ir jo artimųjų įtraukimas į priežiūros plano sudarymą. Priežiūros plano stebėseną ir tęstinumą užtikrinimas.

Literatūra:

- 1) Comprehensive Geriatric Assessment Toolkit for Primary Care Practitioners. BGS. https://www.bgs.org.uk/sites/default/files/content/resources/files/2019-02-08/BGS%20Toolkit%20-%20FINAL%20FOR%20WEB_0.pdf
- 2) Mangoli AA. Comprehensive Geriatric Assessment and Personalized Medicine. Iš: Pilotto A, Martin FC. Comprehensive Geriatric Assessment. Springer: Switzerland. 2018: 69-79.
- 3) Cress CJ. Care Planning and Geriatric Assessment. http://samples.jbpub.com/9781284078985/9781284078985_CH05_Cress4eSample.pdf

11. Senyvo amžiaus pacientų rūpybos planavimas ir tęstinumas po stacionarinio gydymo.

Rūpybos ir tęstinumo po stacionarinio gydymo planavimo determinantės. Bendruomenėje teikiamos priežiūros paslaugos. Multidisciplininės komandos vaidmuo užtikrinant senyvo amžiaus pacientų rūpybos tęstinumą po stacionarinio gydymo: bendravimas su pirminės sveikatos priežiūros specialistais ir socialiniais darbuotojais.

Literatūra:

- 1) Oboh L. Communication during transfer of care of older people. The Pharmaceutical Journal, May 2016, Vol 296, No 7889. doi: 10.1211/PJ.2016.20200982
- 2) Better transfers of care for older people: How to improve transitions from hospital. <https://www.kingsfund.org.uk/events/better-transfers-care-older-people>
- 3) Continuity of care for older hospital patients. 2012. https://www.kingsfund.org.uk/sites/default/files/field/field_publication_file/continuity-of-care-for-older-hospital-patients-mar-2012.pdf

12. Pažeidžiamų senyvo amžiaus žmonių rūpybos kokybės vertinimo kriterijai.

Kokie senyvo amžiaus asmenys yra vertinami kaip pažeidžiami. Vertinimo kriterijų tipai. Pažeidžiamų senyvo amžiaus asmenų populiacijos įtaka sveikatos sistemai. Būklės, kurioms taikomi pažeidžiamų senyvo amžiaus žmonių rūpybos kokybės vertinimo kriterijai.

Literatūra:

- 1) De Groot M. Assessing Care Of Vulnerable Elders (ACOVE). AMC. Amsterdam. 2008. https://www.mhdegroot.eu/downloads/main2_acove.pdf
- 2) Assessing Care of Vulnerable Elders-3 (ACOVE-3) Quality Indicators. <https://www.pogoe.org/litlinks/quick-links/acove>
- 3) Wenger NS, Roth CP, Shekelle P, the ACOVE Investigators. Introduction to the Assessing Care of Vulnerable Elders-3 Quality Indicator Measurement Set. Journal of the American Geriatrics Society. 2007 Oct 1;55(s2):S247–52.
- 4) The Quality of Care for Patients Dying in the Hospital: Areas for Improvement Suggest Fundamental Problem in U.S. Health Care. https://www.rand.org/multimedia/video/2010/09/13/quality_care_patients_dying_hospital.html

13. Senatvinio išsekimo sindromo vertinimas.

Pagrindinės senatvinio išsekimo sindromo išsivystymo teorijos. Klinikinė senatvinio išsekimo reikšmė. Diagnostikos metodai (įvertinimo būdai taikomi ambulatorijoje, stacionare, priėmimo skyriuje). Pacientų su senatviniu išsekimo sindromu poreikių užtikrinimo, gydymo ir antrinės prevencijos principai.

Literatūra:

- 1) Clegg A, Young J, Iliffe S, Rikkert MO, Rockwood K. Frailty in elderly people. *The Lancet*. 381(9868):752–62. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4098658/>
- 2) Dent E, Kowal P, Hoogendijk EO. Frailty measurement in research and clinical practice: A review. *European Journal of Internal Medicine*. 31:3–10. [https://www.ejinme.com/article/S0953-6205\(16\)30027-9/fulltext](https://www.ejinme.com/article/S0953-6205(16)30027-9/fulltext)
- 3) Panayi AC, Orkaby AR, Sakthivel D, Endo Y, Varon D, Roh D, et al. Impact of frailty on outcomes in surgical patients: A systematic review and meta-analysis. *The American Journal of Surgery*. <https://doi.org/10.1016/j.amjsurg.2018.11.020>
- 4) Turner G, Clegg A. Best practice guidelines for the management of frailty: a British Geriatrics Society, Age UK and Royal College of General Practitioners report. *Age and Ageing*. 2014 Nov 1;43(6):744–7. <https://doi.org/10.1093/ageing/afu138>

14. Senyvo amžiaus žmonių vakcinacija.

Imunizacijos svarba senyvo amžiaus asmenims. Infekcinių ligų paūmėjimo reikšmė klinikinėje praktikoje. Senyvo amžiaus asmenims rekomenduojamos vakcinos.

Literatūra:

- 1) Senyvo amžiaus žmonių skiepijimo Lietuvoje rekomendacijos. ULAC. 2016. http://www.ulac.lt/uploads/downloads/pneumokokine%20infekcija/A5%20Senyvo%20amziaus%20zmoni_%20skiepijimo%20Lietuvoje%20rekomendacijos%202016.pdf
- 2) Weinberger B. Vaccines for the elderly: current use and future challenges. *Immun Ageing*. 2018;15:3. doi: [10.1186/s12979-017-0107-2](https://doi.org/10.1186/s12979-017-0107-2)
- 3) Burke M, Rowe T. Vaccinations in Older Adults. *Clinics in Geriatric Medicine*. 2018 Feb 1;34(1):131–43.
- 4) Doherty TM, Connolly MP, Del Giudice G, et al. Vaccination programs for older adults in an era of demographic change. *Eur Geriatr Med*. 2018;9(3):289–300. doi: [10.1007/s41999-018-0040-8](https://doi.org/10.1007/s41999-018-0040-8)

15. Geriatrinė farmakoterapija. Medikamentinio gydymo ypatumai.

Senyvo amžiaus asmenų farmakokinetikos ir farmakodinamikos pokyčiai. Vaistų absorbcijos, pasiskirstymo, metabolizmo, eliminacijos pokyčiai. Kreatinino klirenso apskaičiavimas. Polipragmazijos apibrėžimas ir paplitimas. Vaistų poveikis organizmui ir vaistų tarpusavio sąveika. Vaistų skyrimo ir nutraukimo principai. Polipragmazijos vertinimo kriterijai (Beers kriterijai, STOPP/START kriterijai). Nepageidaujamos vaistų reakcijos (psichoaktyvūs, antikoaguliaciniai, NVNU, kardiologiniai, CNS veikiantys, diabetą koreguojantys medikamentai).

Literatūra:

- 1) Jansen PA, Brouwers JR. Clinical pharmacology in old persons. *Scientifica (Cairo)*. 2012;2012:723678. doi: [10.6064/2012/723678](https://doi.org/10.6064/2012/723678)
- 2) Medication use in the elderly patient: physiology, pharmacology, prescribing. AGS. https://www.pogoe.org/sites/default/files/gsr/11_Medication_Use_in_the_Elderly_Patient.pdf
- 3) Garasto S, Fusco S, Corica F, et al. Estimating glomerular filtration rate in older people. *Biomed Res Int*. 2014;2014:916542. doi: [10.1155/2014/916542](https://doi.org/10.1155/2014/916542)
- 4) Masnoon N, Shakib S, Kalisch-Ellett L, Caughey GE. What is polypharmacy? A systematic review of definitions. *BMC geriatrics*. 2017 Oct 10;17(1):230–230.
- 5) Hines L, E Murphy J. Potentially Harmful Drug–Drug Interactions in the Elderly: A Review. Vol. 9. 2011. 364 p.
- 6) By the 2019 American Geriatrics Society Beers Criteria® Update Expert Panel. American Geriatrics Society 2019 Updated AGS Beers Criteria® for Potentially Inappropriate Medication Use in Older Adults. *Journal of the American Geriatrics Society*. 2019 Apr 1;67(4):674–94. <https://doi.org/10.1111/jgs.15767>
- 7) Mahony DO, Sullivan DO, Byrne S, Connor MNO, Ryan C, Gallagher P. Corrigendum: STOPP/START criteria for potentially inappropriate prescribing in older people: version 2. *Age Ageing*. 2018;47(3):489. doi: [10.1093/ageing/afx178](https://doi.org/10.1093/ageing/afx178)

16. Geriatrinės reabilitacijos principai.

Senyvo amžiaus žmonių reabilitacijos tikslai ir metodai. Fizinio aktyvumo ir funkcinio savarankiškumo reikšmė, vertinimo metodai ir skatinimas. Pagalbinių priemonių naudojimo principai. Ergoterapijos ir socialinės adaptacijos svarba. Insulto, kardiovaskulinių ir ortopedinių ligų reabilitacijos principai. Pragulų, giliųjų venų trombozės, kontraktūrų, obstipacijų, sarkopenijos, aspiracinės pneumonijos ir funkcinio nepakankamumo prevencija ir korekcija.

Literatūra:

- 1) Stott DJ, Quinn TJ. Principles of rehabilitation of older people. *Medicine*. 2017 Jan 1;45(1):1–5.
- 2) Langhammer B, Bergland A, Rydwick E. The Importance of Physical Activity Exercise among Older People. *Biomed Res Int*. 2018;2018:7856823. doi: [10.1155/2018/7856823](https://doi.org/10.1155/2018/7856823)
- 3) Hoenig H, Cary M. Overview of geriatric rehabilitation: Patient assessment and common indications for rehabilitation. May 18, 2018. https://www.uptodate.com/contents/overview-of-geriatric-rehabilitation-patient-assessment-and-common-indications-for-rehabilitation?search=geriatric%20rehabilitation&source=search_result&selectedTitle=2~150&usage_type=default&display_rank=2

17. Palaikomasis gydymas ir ilgalaikė senyvo amžiaus žmonių slauga.

Palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugų teikimo organizavimas. Onkologinių ligonių palaikomasis gydymas ir slauga. Neurologinių ligonių palaikomasis gydymas ir slauga. Demencija sergančių žmonių palaikomasis gydymas ir slauga. Palaikomojo gydymo ligonių mitybinės būklės įvertinimas. Paciento (ir jo šeimos) poreikiai. Socialinio darbuotojo vaidmuo paliatyvaus gydymo metu. Komandinis darbas.

Literatūra:

- 1) Pal LM, Manning L. Palliative care for frail older people. *Clinical Medicine*. 2014 Jun 1;14(3):292–5. <http://www.clinmed.rcpjournal.org/content/14/3/292.full>
- 2) Fetherston AA, Rowley G, Allan CL. Challenges in end-of-life dementia care. *Evid Based Ment Health*. 2018 Aug 1;21(3):107.
- 3) Ranhoff AH. Palliative and End-of-Life Care. Iš: RRoller-Wirnsberger R, Singler K, Polidori MC. *Learning Geriatric Medicine: A Study Guide for Medical Students*. Springer: Switzerland. 2018: 337-344.

18. Senyvo amžiaus pacientų priešoperacinės būklės vertinimas.

Priešoperacinio ištyrimo svarba. Pažintinių funkcijų vertinimas. Kardiopulmoninės sistemos vertinimas. Funkcinio lygio įvertinimas. Senatvinių išsekimo sindromo įvertinimas. Mitybos, vartojamų medikamentų vertinimas. Rekomenduojami atlikti tyrimai.

Literatūra:

- 1) Hill A, Alkeridy W. Preoperative assessment of the frail older adult. *BCMJ*, Vol. 59, No. 2, March, 2017, Page(s) 112-116. <https://www.bcmj.org/articles/preoperative-assessment-frail-older-adult>
- 2) Chow WB, Rosenthal RA, Merkow RP, Ko CY, Esnaola NF. Optimal Preoperative Assessment of the Geriatric Surgical Patient: A Best Practices Guideline from the American College of Surgeons National Surgical Quality Improvement Program and the American Geriatrics Society. *Journal of the American College of Surgeons*. 2012 Oct 1;215(4):453–66. <http://web2.facs.org/download/Chow.pdf>

19. Tinkama perioperacinė senyvo amžiaus pacientų vadyba.

Senyvo amžiaus paciento priešoperaciniai lūkesčiai ir pageidavimai, profilaktinė antibiotikoterapija, giliųjų venų trombozės profilaktika, badavimas. Pooperacinė priežiūra: delyro prevencija ir gydymas, kvėpavimo sistemos komplikacijų prevencija, griuvimų rizikos vertinimas ir prevencija, mitybos užtikrinimas, pragulų prevencija ir gydymas, funkcinės būklės pablogėjimas.

Literatūra:

- 1) Mohanty S, Rosenthal RA, Russell MM, Neuman MD, Ko CY, Esnaola NF. Optimal Perioperative Management of the Geriatric Patient: A Best Practices Guideline from the American College of Surgeons NSQIP and the American Geriatrics Society. *Journal of the American College of Surgeons*. 2016 May 1;222(5):930–47. <https://www.facs.org/~media/files/quality%20programs/geriatric/acs%20nsqip%20geriatric%202016%20guidelines.ashx>
- 2) Colburn JL, Mohanty S, Burton JR. Surgical Guidelines for Perioperative Management of Older Adults: What Geriatricians Need to Know. *Journal of the American Geriatrics Society*. 2017 Jun 1;65(6):1339–46. <https://doi.org/10.1111/jgs.14877>

20. Skausmas ir jo vertinimas senyvame amžiuje.

Skausmo suvokimas. Skausmo klasifikacijos. Skausmo įvertinimas esant kognityvinių funkcijų sutrikimui. Skausmo medikamentinio gydymo gairės senyvame amžiuje.

Literatūra:

- 1) Abdulla A, Adams N, Bone M, Elliott AM, Gaffin J, Jones D, et al. Guidance on the management of pain in older people, *Age and Ageing*, Volume 42, Issue suppl_1, March 2013, Pages i1–i57, <https://doi.org/10.1093/ageing/afs200>.
- 2) Schofield P. The Assessment of Pain in Older People: UK National Guidelines. *Age and Ageing*. 2018 Mar 1;47(suppl. 1):i1–22. https://academic.oup.com/ageing/article/47/suppl_1/i1/4944054